

Den bedste start på livet

- politik for de 0-6 årige i Skanderborg Kommune

Forord

Målet er klart: Alle børn i Skanderborg Kommune skal have den bedste start på livet! En god barndom er en afgørende forudsætning for et godt liv. At give vores børn et stærkt personligt fundament er en fælles opgave og et fælles ansvar.

Denne politik giver den værdimæssige ramme og udstikker en politisk retning for indsatser og strategier for de 0-6 årige i Skanderborg Kommune. Politikken skal bidrage til øget helhedstænkning - dels på tværs af de kommunale indsatser, men også på tværs af børnenes forskellige fællesskaber i hjemmet, dagtilbud og fritid.

Målet er, at barnet er i centrum, og at indsatser og omgivelser spiller positivt sammen for at styrke det enkelte barns personlige fundament. Barnet i centrum og fokus på den enkeltes

udvikling må imidlertid ikke medføre en negativ individualisering, men kan alene sikres via et styrket fokus på samspillet mellem individet og fællesskaberne.

Politikken er blevet til i en bred og inddragende proces, hvor såvel forældrebestyrelser, borgere som professionelle har bidraget med input. Vi vil gerne takke for de mange gode og konstruktive bidrag! Vi håber, at "Den bedste start på livet" vil inspirere og give anledning til refleksion og dialog!

God læselyst!

På vegne af Undervisnings- og børneudvalget

Frands Fischer

B&U-politikker

Her kan du se en oversigt over Børn & Unges forskellige overordnede politikker.

Foruden disse politikker arbejder Børn & Unge efter en række tværgående politikker, eksempelvis Sundhedspolitikken og Integrationspolitikken.

Du kan se alle kommunens politikker på kommunens hjemmeside.
www.skanderborg.dk/politikker

Sammenhængende
børnepolitik

Den bedste start på livet
0-6 årige

Skolepolitik
6-15 årige

Ungdomspolitik
15-25 årige

En god begyndelse

En god begyndelse på et godt barneliv forudsætter gode og tætte voksenrelationer. At føle sig tryk og tilpas i forældrerollen er afgørende for at kunne understøtte en god begyndelse og en god udvikling. For langt de fleste falder det at blive forældre naturligt, og den nye familie finder hurtigt "rytmen" og de nye roller.

For at understøtte en god begyndelse kan Sundhedstjenesten i Skanderborg Kommune bidrage med vejledning omkring barnets signaler og udvikling samt samspillet mellem forældre og barn. Sundhedstjenesten kan også give råd om amning, kost, barnets pleje, dagligdagen, forældreroller og ansvar – alt sammen med henblik på at understøtte forældrenes egne kompetencer.

Alle familier i Skanderborg Kommune får ved familieførøgelse tilbudt besøg af sundhedsplejersken inden for den første uge. Sundhedstjenesten foregår overvejende som besøg i hjemmet eller i forældregrupper med størst vægt på barnets første år, men kan fortsætte efter behov op til skolealderen. For mange nybagte mødre kan

det være positivt at indgå i en mødregruppe. I Skanderborg Kommune har vi ud over de traditionelle mødregrupper en bred vifte af gruppetilbud – eksempelvis "Unge mødre", "Svært efter fødsel", "Klar til barn" og "Små skridt". Grupperne kan være et supplerende socialt netværk for kvinden i barselsperioden og en god ramme for erfaringsudveksling omkring barnets udvikling. Sundhedstjenesten understøtter disse frivillige fællesskaber og bidrager gerne ved sammensætning og opstart af grupperne. Grupperne er således et eksempel på, hvordan borgernes eget frivillige initiativ og kommunens professionelle kan supplere hinanden særdeles positivt.

fortsættes...

En god begyndelse

Skanderborg Kommune ønsker generelt at understøtte sådanne fællesskaber, hvor borgerne og kommunens medarbejdere løfter et fælles ansvar.

Nogle gange kan udfordringer i forbindelse med en familieførøgelse være større end den enkelte familie umiddelbart selv magter. Det kan være som følge af fysiske eller sociale problemstillinger. I disse tilfælde er det vigtigt, at kommunens professionelle understøtter familien med råd, støtte og vejledning. Dette skal altid ske med udgangspunkt i familiens egne ressourcer og med en

ansvarliggørelse af familien for øje. I enkelte tilfælde er de umiddelbare forældrekompetencer af en sådan karakter, at de ikke er tilstrækkelige til at give barnet en tilfredsstillende begyndelse på livet. I tilfælde hvor små børn mistrives har kommunen en forpligtigelse til at træde kompenserende ind. I disse tilfælde har sundhedstjenesten et tæt samarbejde med kommunens socialrådgivere med henblik på at sikre en tidlig og koordineret indsats.

I Skanderborg Kommune vil vi:

- Tage udgangspunkt i og understøtte forældrenes egne kompetencer
- Fremme frivillige fællesskaber og udvikle samspillet mellem de frivillige og de professionelle
- Understøtte familier i udsatte positioner med råd, støtte og vejledning
- Sikre at alle børn oplever tætte voksenrelationer og en tryk opvækst
- Bruge digitale medier for at sikre en åben og relevant kommunikation med nybagte forældre

Barnets trivsel, udvikling og læring

I Skanderborg Kommune har vi den store glæde at kunne tilbyde et alsidigt tilbud for de 0-6 årige. Dagpleje, integrerede institutioner og børnehaver giver forældre en bred vifte af muligheder at vælge mellem - vælge hvad der netop passer til deres barns behov og deres ønsker. Indenfor kommunens anvisningsregler gør pladsanvisningen alt for at opfylde så mange ønsker som muligt.

Skanderborg Kommune har i alle dagtilbud fokus på barnets trivsel, udvikling og læring. Børn udvikler sig i interaktion med andre og børn skal mødes af voksne, som udviser omsorg og som hele tiden har fokus på barnets trivsel og udvikling.

Børn udvikler sig i forskellige trin og med forskellig hastighed. Det stiller krav om, at det enkelte barn bliver set og hørt, og at den pædagogiske praksis tager afsæt i det enkelte barns forudsætninger. I Skanderborg Kommune mødes børn af tydelige og kompetente voksne, som udviser empati og drager omsorg for det enkelte barn. De voksne er bevidste om, at alder ikke nødvendigvis er grundlag for pædago-

gisk aktivitet, men derimod tages der hensyn til det aktuelle udviklingstrin.

Medarbejderne i Skanderborg Kommunes dagtilbud deltager løbende i efteruddannelse for at opnå de nødvendige kompetencer for planlægningen af den pædagogiske praksis. Den pædagogiske indsats er kendetegnet ved nærvær og autenticitet og en evne til at organisere det pædagogiske arbejde med børnene.

Pædagogiske læreplaner skal være centrale for arbejdet i dagtilbuddene i Skanderborg Kommune. Læreplanerne viser hvordan der arbejdes ud fra forskellige niveauer, i forhold til både udvikling og alder.

fortsættes...

Barnets trivsel, udvikling og læring

Der er indsatser i forhold til de vigtige første år i barnets levetid, hvor tilknytning til de voksne er i fokus og danner grundlag for den første læring. Endvidere er der fokus på overgange – eksempelvis fra dagtilbud til skole. Dagtilbuddene skaber således, i det sidste år før skolestart, rum for ny læring i forhold til de nye udfordringer, som barnet vil møde ved skolestart.

I Skanderborg Kommune arbejder vi målrettet med børns sproglige udvikling. Alle dagtilbud har mindst en pædagog, der er uddannet som sprogkoordinator. Sprogkoordinatorerne har en særlig viden om børns sproglige udvikling og hvorledes denne understøttes bedst muligt. Kommunen har desuden tilknyttet en række centrale fagpersoner med særlig viden om børns sprog- og læseudvikling, herunder særlige forhold vedrørende tosprogede børn, som sprogkoordinatorerne kan indhente råd og vejledning hos.

DIGITALISERING

Den digitale verden er en væsentlig og naturlig del af børns hverdag. Selv de yngste håndterer i dag digitale medier med største selvfølgelighed. Man taler ofte om nutidens børn som de ”digitale

indfødte”. Men selv om børns digitale kompetencer er større end nogen sinde før – eller måske netop på grund af dette – er der behov for en konstruktiv og kritisk tilgang til, hvad vi kan og bør bruge digitale medier til i relation til vores børn.

I Skanderborg Kommune ønsker vi at anvende digitale medier som et godt værktøj på lige fod med en lang række andre pædagogiske redskaber. Hos os indfører vi ikke IT for digitaliseringens skyld – vi gør det med henblik på at understøtte en ønsket pædagogisk praksis og udvikling. Og digitale medier og læringsmidler kan være et fantastisk værktøj til at understøtte børns læring og udvikling.

Vi vil i Skanderborg Kommune i stigende omfang integrere digitale medier og læringsmidler i den pædagogiske praksis.

I Skanderborg Kommune vil vi:

- Have et alsidigt tilbud til de 0-6 årige, der tager udgangspunkt i det enkelte barns udvikling – en udviklingsfokuseret pædagogisk praksis
- Have tilbud hvor barnets trivsel, udvikling og læring er i fokus
- Have professionelle med høj faglighed, der møder børnene med nærvær og autencitet og som evner at organisere det pædagogiske arbejde
- Have tilbud hvor de pædagogiske læreplaner er i centrum for den pædagogiske praksis og i dialogen med forældrene
- Have tilbud der understøtter børns sproglige udvikling og tilstræbe, at andelen af skolestartere, der ikke har behov for særlige sprogstøttende foranstaltninger, stiger
- Styrke anvendelse og integration af digitale medier og læringsmidler i den pædagogiske praksis

Livsmestring

I Skanderborg Kommune arbejder vi for, at børn lærer at mestre livet og de mange muligheder og udfordringer livet byder på. Der er fokus på, at det enkelte barn udvikler sig til et robust individ, som tager stilling til livet og dets udfordringer, både i mødet med andre og i mødet med krav og forventninger.

Livet kan – heldigvis – leves på mange måder. At være i stand til at mestre livet handler derfor først og fremmest om at kunne reflektere over egen livssituation og træffe valg, som giver mening for den enkelte. Væsentlige forudsætninger for dette grundlægges i barndommen. Den følelsesmæssige mestring er et vigtigt element, hvor barnet lærer sig selv at kende, er bevidst om egne følelser og intentioner og samtidig forstår at aflæse andres følelser og hensigter.

Børn skal mødes af omgivelserne med respekt og empati. Samtidig er det væsentligt at lære at indgå i forpligtigende fællesskaber, hvor der er respekt for andre. Forældrene og familien er selvsagt de væsentligste aktører i forhold til at bibringe børn det grundlæggende fundament for livsmestring. Men Skanderborg Kommune ønsker aktivt at understøtte dette. De professionelle skal også fremstå som tydelige og troværdige voksne, som viser personlighed og som tør tage ansvar for den pædagogiske praksis.

Livsmestring og livskvalitet har også en række mere praktiske og jordnære elementer. Livsmestring er således tæt forbundet med muligheden for at vælge sunde livsvaner. Derfor har vi i Skanderborg Kommune fokus på børns bevægelse og kost, og dagtilbuddene udnytter eksempelvis ofte vores fantastiske natur til mangeartede udelivsaktiviteter for børn i alle aldre.

I Skanderborg Kommune vil vi:

- Medvirke til at børn udvikler sig til robuste individer, som tager stilling til livet og dets udfordringer
- Sikre at børn mødes af omgivelserne med respekt og empati og lærer at indgå i forpligtigende fællesskaber, hvor der er respekt for andre
- Have professionelle voksne der fremstår som tydelige og troværdige rollemodeller, som viser personlighed
- Understøtte at børn gives mulighed for at vælge sunde livsvaner – sikre at der er fokus på kost og bevægelse
- Skabe rammer der understøtter livsglæde og livskvalitet

Omgivelser har betydning for vores trivsel, muligheder for udfoldelse og udvikling – dette gælder i høj grad også for vores børn.

I Skanderborg Kommune tilstræber vi tidssvarende fysiske rammer for såvel børn som voksne. Dagtilbuddene har fokus på det gode og inspirerende børnemiljø. Vi er bevidste om, at form, farver og æstetik har en stor betydning for børns velvære og udvikling. Dagtilbuddene afspejler en mangfoldighed af kreativitet, som styrker børnenes sanser og samtidig øger bevidstheden om sanselige indtryk.

Men gode børnemiljøer handler om mere end blot fysiske rammer. I Skanderborg Kommune vil vi skabe fællesskaber, hvor børnene er i centrum, og hvor der er plads til fysisk og kreativ udfoldelse. Såvel omgangsformen som de fysiske rammer skal være i børnehøjde. I Skanderborg Kommune tør vi prioritere kreativitet og æstetik, fordi vi ved, at det har positiv betydning for børns generelle udvikling.

Ud over at være udviklende og lærende miljøer for de 0-6 årige, skal dagtilbud i Skanderborg Kommune også være samlingssteder for det omgivende lokalsamfund. Derfor ønsker Skanderborg Kommune, at dagtilbuddenes fysiske rammer bringes i spil som en ressource i lokalsamfundene. En ramme, hvor konstruktive og forpligtigende fællesskaber kan opstå og finde sted.

I Skanderborg Kommune er vi beriget med en fantastisk natur, som vi alle værner om og prioriterer at bringe i spil til gode og inspirerende oplevelser sammen med børnene.

I Skanderborg Kommune anerkender vi kunstens og kulturens betydning som læringselement i det enkelte barns udviklings- og dannelsesproces.

I Skanderborg Kommune vil vi:

- Have fokus på de fysiske rammers betydning for børns velvære og udvikling
- Understøtte en dagligdag præget af mangfoldighed og kreativitet
- Sikre at dagtilbuddenes fysiske rammer bliver en ramme for konstruktive og forpligtigende fællesskaber
- Integrere kunst og kultur i det pædagogiske arbejde med henblik på at styrke kreativiteten, identitetsdannelsen og børns alsidige udvikling

Inklusion, omgangsformer og kultur

I Skanderborg Kommune betragter vi mangfoldighed og forskellighed som en styrke. Vores almene tilbud skal rumme langt de fleste børn i alderen 0-6 år.

Børn er heldigvis forskellige og har forskellige baggrunde og vilkår. Inklusion handler først og fremmest om at skabe pædagogiske miljøer, hvor den enkelte med sit særlige udgangspunkt trives, udvikler sig og føler sig som en del af fællesskabet. Inklusion er en fælles opgave. Vi har alle et ansvar for, at vores fællesskaber bliver rummelige og efterlader plads til forskellighed. Vi har en fælles forpligtelse i at bevare børns naturlige respekt og tolerance overfor forskellighed. Alle har brug for at være

en del af et fællesskab, og at opleve forskellighed indenfor fællesskaber styrker børns generelle udvikling.

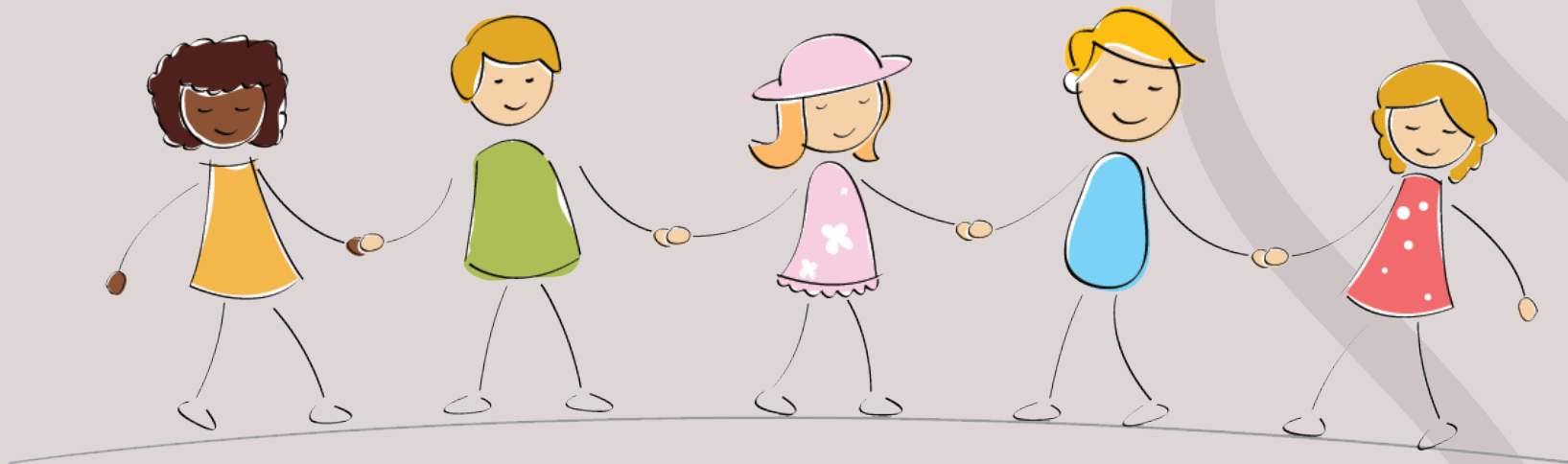
For enkelte børn er den almindelige pædagogiske praksis ikke tilstrækkeligt til at sikre trivsel og udvikling. I disse tilfælde skal vi tilbyde en særlig og specialiseret støtte. Det er helt afgørende for indsatsen, at de professionelle er opmærksomme på signaler om støttebehov – så den rigtige indsats sættes ind i tide.

Børn med særlige behov skal som udgangspunkt have specialpædagogiske tilbud i det almene miljø, så de fortsat kan være en del af de generelle fællesskaber. Der skal derfor være adgang til specialiseret vejledning for personalet og om nødvendigt en specialiseret indsats. Medarbejdere tilbydes løbende efteruddannelse i form

af temadage, kurser mv. for at styrke inklusionen og en tilpasset pædagogisk praksis. Desuden vil vi i Skanderborg Kommune supplere de traditionelle fagligheder i dagtilbuddene med eksempelvis socialfaglige kompetencer.

I Skanderborg Kommune vil vi:

- Betragte mangfoldighed og forskellighed som en styrke
- Arbejde med inklusion og rummelighed som en fælles opgave
- Tilbyde den nødvendige og tilstrækkelige specialindsats for udsatte børn i almenmiljøet
- Styrke medarbejdernes viden om arbejdet med inklusion
- Supplere de traditionelle fagligheder i dagtilbuddene med eksempelvis socialfaglige kompetencer

Den aktive borger og et bredere ressourceperspektiv

At give vores børn et stærkt personligt fundament er en fælles opgave og et fælles ansvar – men for det enkelte barn er og bliver forældrene de vigtigste voksne. I Skanderborg Kommune er vi opmærksomme på, at forældrenes rolle er den vigtigste for barnet. Derfor ønsker vi at skabe en god sammenhæng mellem børnenes forskellige fællesskaber i hjemmet og dagtilbud. I Skanderborg Kommune inviterer vi alle forældre til dialog omkring barnets hverdag i dagtilbuddet. Vi ønsker at inddrage forældrene som en aktiv ressource. Men vi stiller også krav. Det er således væsentligt, at forældrene deltager aktivt og konstruktivt i børnenes hverdag uden for hjemmet og er med til at styrke det fællesskab, som barnet er en del af. Hvis barnet oplever engagement og dialog

omkring fællesskabet, vil det styrke barnets tryghed, trivsel og udvikling.

I Skanderborg Kommune er vi bevidste om de vilkår, som er kendetegnende for nutidens børnefamilier. Medarbejderne forstår de udfordringer, som alle børnefamilier møder, og er parate til gensidig dialog og sparring med forældrene. Informationer og dialog om det enkelte barn er således et ansvarsområde for både forældre og medarbejdere. Dialogen bygger på gensidig respekt og tillid og alle mødes om de bedste intentioner for det enkelte barn. I Skanderborg Kommune ønsker vi at styrke kommunikationskanalerne mellem dagtilbud og familie. Det sker bl.a. via indførelse af et nyt fælles digitalt ”Børneintra”.

I Skanderborg Kommune vil vi:

- Skabe dagtilbud der er i overensstemmelse med moderne børnefamiliers livsvilkår
- Have en god sammenhæng mellem børnenes forskellige fællesskaber i hjemmet og dagtilbud
- Inddrage forældrene som en aktiv ressource
- Have forventninger om, at forældrene engagerer sig konstruktivt i børnenes hverdag uden for hjemmet
- Styrke kommunikationskanalerne mellem dagtilbud og familie

Drifts- og organisationsformer

I Skanderborg Kommune har vi stor glæde af et alsidigt tilbud for de 0-6 årige. I 2012 blev strukturen for de kommunale vuggestuer, integrerede institutioner og børnehaver omlagt, således at der i dag er 9 sammenlagte dagtilbud med en række enheder under hver deres overordnede leder. Målsætningen med denne nye struktur er bl.a. at skabe en række bæredygtige og udviklingsorienterede enheder, hvor ressourcer og kompetencer kan prioriteres mellem såvel den tværgående udvikling som den daglige pædagogiske ledelse i de enkelte dagtilbud. I Skanderborg Kommune arbejder vi løbende med at tilpasse drifts- og organiseringsformer med henblik på at optimere indsatsen for alle kommunens 0-6 årige.

I Skanderborg Kommune vil vi:

- Realisere potentialerne ved den nye struktur blandt andet via tværgående prioritering af ressourcer og kompetencer
- Løbende tilpasse drifts- og organiseringsformer med henblik på at optimere indsatsen til gavn for alle kommunens 0-6 årige

